

Campus Obert

CUESTIONES DE
ACTUALIDAD
DESDE LA
ÓPTICA DE
EXPERTOS
UNIVERSITARIOS

COORDINACIÓN
Sebastià Serra i Busquets
♦
Antoni Vives Reus
♦
Rafel Puigserver Pou (CEDOC-UIB)
♦

TEMA

De l'Argentina a Mallorca

La vida de Bernareggi està plena d'encerts i desencerts, però amb una fidelitat a les seves conviccions que han fet d'ell un artista que cal recuperar. El Museu de Mallorca té tres obres que ens acosten a la seva evolució.

Els poemes pictòrics de Francisco Bernareggi

♦ Francisca Lladó Pol *

El passat desembre, els Amics del Museu de Mallorca organitzarem la peça del mes al voltant de tres obres del pintor Francisco Bernareggi. Nascut a Argentina (Gualeguay, 1878-Palma, 1959), desenvolupà la seva tasca a Mallorca, convertint-se en un artista imprescindible de la primera meitat del segle

XX. La seva arribada a l'illa va ser accidental, ja que son pare havia comprat una casa al Corb Marí. Atret pel paisatge de la Serra de Tramuntana, aviat descobrí el Torrent de Pareis i La Calobra, un espai on percebé l'harmonia entre el paisatge natural i l'intervingut. Cap al 1912 consolidà un sistema de treball que es pot resumir en tres principis: la realització de campanyes a l'aire lliure, pintar en curtes franges temporals i entrar en comunió amb la natura, especial-

ment amb els arbres a qui considerà els seus mestres.

El Museu de Mallorca destaquen tres obres. *Torrent de Pareis*, una captació resolta a base d'una pinzellada de tradició simbolista i fortament empastada que ens posa davant un artista que està cercant el seu camí. *Ametllers en flor* (1919) és probablement la darrera obra realitzada en aquest indret, abans

de partir a Santanyí. Una petita obra on l'ametller és el protagonista amb una tècnica on barreja la planimetria del cel interromput per les flors de l'ametller i on l'acumulació de matèria se centra a la muntanya que capta les varietats atmosfèriques del sol. I *Paisatge de Gènova amb ametllers en flor* (1934), una àmplia panoràmica des de Gènova aconseguida amb empastaments filamentosos combinats amb la textura llisa de la part superior, amb el valor afegit de permetre veure un paisatge avui inexistent com són les cases de Can Vell.

El 1936, a causa de la Guerra Civil es traslladà a Argentina on pintà amb la mateixa tècnica als llacs del Sud i exercí docència a la Universitat de Mendoza. Diverses circumstàncies propiciaren la tornada a Mallorca el 1948. Tenia 70 anys i continuà pintant entre Santanyí i Palma.

* Professora Titular d'Història de l'Art

TEMA

Els reptes de la solidaritat en el món actual

El Dia Internacional de la Solidaritat Humana, proclamat per les Nacions Unides, commemora la importància d'aquest valor fonamental per a la convivència global. Ens cal en ple segle XXI conèixer el significat de la solidaritat, els reptes actuals que l'amenacen i fer accions necessàries per promoure-la.

Dia Internacional de la Solidaritat Humana

♦ Sebastià Serra i Morro *

L'Assemblea General de les Nacions Unides proclamà el 20 de desembre de cada any Dia Internacional de la Solidaritat Humana (DISH), «considerant que la solidaritat és un dels valors fonamentals i universals en els quals s'haurien

de basar les relacions entre els pobles en el segle XXI». Segons l'Agenda dels ODS, el DISH és un dia per a celebrar la nostra unitat en la diversitat, recordar als governs que han de respectar els seus compromisos internacionals, sensibilitzar sobre la solidaritat, fomentar el debat sobre la seva promoció per a aconseguir els ODS i actuar contra la pobresa.

La solidaritat sorgiria del fet que

les persones som éssers socials; així la solidaritat social seria el vincle que establim amb els altres i tindria una doble acció: crear sentit de pertinença i dotar de força i recursos a la comunitat per a augmentar el bé comú. Si seguim la Doctrina Social de l'Església, la solidaritat és sinònim d'igualtat en dignitat, fraternitat i ajuda mútua.

Molts dels canvis socials i polítics que vivim constitueixen un

desafiament a la solidaritat. El Barcelona Center for International Affairs alertava el 2022 dels diferents perills: les bretxes econòmiques i socials; l'elusió i l'evasió fiscal; el ressentiment cap als receptors d'ajudes socials; la xenofòbia; les pràctiques insolidàries; el qüestionament de l'existència del bé comú o de l'interès general.

En l'últim número de Documentació Social s'analitzen dades de EINSFOESSA 2024 i s'assenyalen els següents reptes: 1) Aconseguir que totes les persones tinguin unes condicions de vida dignes. 2) Ampliar i reforçar les polítiques públiques d'habitatge. 3) El dèficit en inversió en infància i en la família. 4) Polítiques sòlides d'equitat i solidaritat. 5) Les desigualtats de gènere. 6) La crisi ecològica.

* Justícia i Pau Mallorca

TEMA

L'enclavament blanc a la Sud-àfrica post-apartheid

Orania, una localitat sud-africana fundada després de la fi de l'apartheid, es presenta com un refugi exclusiu per a la població blanca afrikàner. Aquesta comunitat genera debat per la seva política de segregació racial en un país que lluita per la igualtat.

Orania, un poble sud-africà amb discriminació per color

♦ Bernat Sacares Salas *

El continent africà és un espai extens, habitat per una infinitat de persones agrupades en diferents comunitats i cultures, amb moltes històries distintes. Entre aquestes històries tenim alguns episodis molt foscos com l'Apar-

theid a Sud-àfrica on s'establí una segregació racial entre blancs i negres dividint la societat pel color de la pell. Finalment, aquest règim va deixar d'estar en vigor el 1990. Així i tot, encara queden reduïdes en el país que consideren necessari l'existència d'espais sense la presència de persones que no fossin blanques. Aquest espai està ubicat al desert de Karoo, a la regió del Cap Nord i és una petita

localitat situada prop del riu Orange coneguda com a Orania. La població, d'uns 2.370 habitants el 2021, està formada només per afrikàners (terme per descriure als descendents dels colons neerlandesos i que parlen afrikaans, variant de l'holandès, a més de l'anglès).

Fou fundada el 1990-1991 després de la dissolució de l'apartheid, com un refugi dels partidaris de continuar amb la segregació racial. El primer artífex d'aquest pla fou Carel Boshoff gendre d'Hendrik Verwoerd, primer

ministre de Sudàfrica que va dur a terme l'apartheid. D'aquesta forma, Boshoff amb altres famílies afrikàners volien evitar la mescla de la seva cultura amb les altres de Sud-àfrica. Es varen establir com una societat quasi utòpica amb una presència quasi nul·la de l'Estat. De fet, el 2007 aconseguiren certa sobirania en rebre nombrosos poders de l'administració estatal. El seu sentiment d'autodeterminació també es pot reflectir en què han format una bandera o moneda pròpia, encara que la segona actualment no té cap valor. La gent d'Orania s'ofereix com un espai segur per la gent blanca davant un país amb altes taxes de violència i d'homicidis. Curiosament, tot i la seva segregació racial, no pareix que hagi estat motiu de grans polèmiques a Sud-àfrica.

* Historiador